

ΚΙΝΗΣΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ Δ Ι Ο Ι Κ Ο Υ Σ Α Ε Π Ι Τ Ρ Ο Π Η

www.kipan.gr

kipan.gr@gmail.com

ΑΘΗΝΑ, 3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2019

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

Θέμα: Για τις ακαδημαϊκές ελευθερίες και την «κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου».

Στο επονομαζόμενο «διυπουργικό νομοσχέδιο» που κατατίθεται στη Βουλή με επείγουσες ρυθμίσεις, προωθείται μια νέα διάταξη για τις ακαδημαϊκές ελευθερίες [1], η οποία εμφανίζεται τόσο από την κυβέρνηση όσο και από όσους αντιδρούν έντονα σε αυτήν ως «κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου». Πρόκειται για ένα σοβαρό θέμα που δεν πρέπει να καθορίζεται από επικοινωνιακές ή μικροπολιτικές σκοπιμότητες.

Αρχικά θεωρούμε, και το επισημάναμε στην κ. Υπουργό κατά τη συνάντησή της με την ΠΟΣΔΕΠ στις 11-7-2019, ότι πριν από το θέμα του ασύλου **υπάρχουν πιο επείγοντα θέματα** για αντιμετώπιση, για μια ποιοτική τριτοβάθμια εκπαίδευση. Πρώτο από αυτά είναι η κατάσταση που έχει διαμορφωθεί από την αποδιάρθρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με την κατάργηση των ΤΕΙ και την ίδρυση νέων τμημάτων, σε καινοφανή ή κλασικά αντικείμενα, πολλά από τα οποία δεν έχουν το προσωπικό και τις υποδομές για ουσιαστική λειτουργία, αλλά περιλαμβάνονταν στο φετινό μηχανογραφικό των υποψηφίων.

Η ΚΙΠΑΝ θεωρεί ότι **προτεραιότητες** για το υπουργείο, δίπλα στη διασφάλιση των ακαδημαϊκών ελευθεριών, πρέπει να αποτελούν μεταξύ άλλων η απλοποίηση του θεσμικού πλαισίου με ενίσχυση της αυτοδιοίκησης και της ευελιξίας των ΑΕΙ, η κατάργηση της γραφειοκρατίας στους ΕΛΚΕ, η κάλυψη (1 προς 1) των θέσεων που κενώνονται με επιπλέον νέες θέσεις προσωπικού για τις ελλείψεις που έχουν συσσωρευτεί, ο περιορισμός των εισακτέων σε ρεαλιστικά επίπεδα, αντίστοιχα με τις ανάγκες της χώρας και με τις δυνατότητες των ιδρυμάτων για ουσιαστική εκπαίδευση, και η αποκατάσταση των αμοιβών των μελών ΔΕΠ σύμφωνα με τις αποφάσεις του ΣτΕ.

Η λεγόμενη «κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου», που όπως φαίνεται θα μας απασχολήσει το επόμενο διάστημα, είναι η άρση του περιορισμού της επέμβασης δημόσιας δύναμης στα πανεπιστήμια, περιορισμός που πρώτη φορά νομοθετήθηκε με τον ν. 1268/1982, ενώ είχε καταργηθεί την περίοδο 2011-2017.

Όμως, τα αγαθά που προστατεύονται και συνταγματικά, όπως και άλλες ατομικές ελευθερίες, είναι οι ακαδημαϊκές ελευθερίες και η ελευθερία της έκφρασης. **Το ακαδημαϊκό άσυλο** δεν αποτελεί καθεαυτό αγαθό ή δικαίωμα, αλλά ορίζεται ιστορικά ακριβώς για την εξασφάλιση των ακαδημαϊκών ελευθεριών. Και σήμερα, 45 χρόνια μετά την πτώση της χούντας, διαπιστώνουμε ότι η ελευθερία στην διδασκαλία και την έρευνα όπως και η ελεύθερη διακίνηση των ιδεών στα πανεπιστήμια αλλά και έξω από αυτά δεν απειλούνται ευθέως από την πολιτική εξουσία. Αντίθετα, εδώ και πολλά χρόνια, όχι σε όλα αλλά σε πολλά ιδρύματα και πανεπιστημιακά κτίρια, είμαστε μάρτυρες καταστάσεων και περιστατικών που αποτελούν άμεση απειλή ή προσβολή της ακαδημαϊκής ελευθερίας και άλλων συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων.

Στην πράξη το πανεπιστημιακό άσυλο στο ελληνικό πανεπιστήμιο έχει καταργηθεί, καθώς δεν υφίσταται ως πλαίσιο και εργαλείο για τη διασφάλιση της ακαδημαϊκής ελευθερίας. Ο νομοθετικός περιορισμός και, ακόμη και όταν αυτός το επιτρέπει, η απροθυμία της αστυνομίας, σε συνδυασμό με την ατομία πρυτανικών και άλλων αρμόδιων αρχών, με την έλλειψη προσωπικού φύλαξης και με την αύξηση γενικά της εγκληματικότητας σε ορισμένες περιοχές, έχουν δημιουργήσει ένα **καθεστώς ασυλίας** στην κάθε λογής παραβατικότητα **σε** χώρους των ΑΕΙ. Αυτό το πανεπιστημιακό άσυλο είναι ένα πουκάμισο αδειανό.

Σε αυτές τις συνθήκες, η εφαρμογή της κοινής νομοθεσίας χωρίς ιδιαίτερους περιορισμούς στα ΑΕΙ, τα οποία πλήττονται όχι από την εκτελεστική εξουσία, αλλά από μικρές ομάδες που δρουν ανεξέλεγκτα και επιβάλλουν τον δικό τους νόμο, είναι δυνατό να επαναφέρει ένα καθεστώς κανονικής λειτουργίας και αυξημένων εγγυήσεων ασφάλειας και ελευθεριών, όπως συμβαίνει στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, και να δώσει **πραγματικό περιεχόμενο στο πανεπιστημιακό άσυλο**, ως το πλέγμα των ρυθμίσεων και των κανόνων που επιτρέπουν την απρόσκοπτη ακαδημαϊκή λειτουργία.

Αυτό το πανεπιστημιακό άσυλο που είναι σύμφυτο με την έννοια της ακαδημαϊκής ελευθερίας υπερασπιζόμαστε, και όχι ένα «άσυλο» - άβατο για την αστυνομία, που «ανήκει σε όλο το λαό», που εξασφαλίζει το ακαταδίωκτο για μια σειρά πράξεις, τις συνέπειες των οποίων όλοι γνωρίζουμε και βιώνουμε και οι οποίες καμία σχέση δεν έχουν με λαϊκές διεκδικήσεις για τα δικαιώματα των εργαζομένων ή των φοιτητών.

Η θέση της ΚΙΠΑΝ για το πανεπιστημιακό άσυλο, όπως την έχει δημοσιοποιήσει συχνά τα τελευταία χρόνια, είναι ότι για τα ΑΕΙ πρέπει να εφαρμόζεται η κοινή νομοθεσία όπως στους δημόσιους χώρους και τα δημόσια κτίρια σε όλη τη χώρα. Επιπλέον, εκτός από την πάγια άρση της ασυλίας για περιπτώσεις που υπερβαίνουν καθημερινά ζητήματα τάξης σε ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα, είναι απαραίτητη η συγκρότηση αποτελεσματικής υπηρεσίας φύλαξης υπό την ευθύνη της πρυτανείας, στο πλαίσιο της αυτοδιοίκησης των ιδρυμάτων.

Είναι υποκριτικό, όσοι παραγνωρίζουν ή υποβαθμίζουν μέσα στα πανεπιστήμια τα εκφυλιστικά φαινόμενα βίας και παραβατικότητας, τα οποία έχουν αναπτυχθεί στο θερμοκήπιο της ασυλίας (αν δεν τα υποστηρίζουν ανοικτά όπως δυστυχώς κάνουν ορισμένοι συνάδελφοι), να εμφανίζονται ως υποστηρικτές του πανεπιστημιακού ασύλου και της ακαδημαϊκότητας του πανεπιστημίου.

Όπως επίσης είναι εσφαλμένη η επίκληση του αείμνηστου συνταγματολόγου Αριστόβουλου Μάνεση για την υπεράσπιση του σημερινού καθεστώτος, αφού ο ίδιος συνέδεε άρρηκτα την ελευθερία της επιστημονικής έρευνας και διδασκαλίας και την πλήρη αυτοδιοίκηση των ΑΕΙ που κατοχυρώνονται από το σύνταγμα στο άρθρο 16 με το πανεπιστημιακό άσυλο, που αποσκοπεί στην προστασία όλων των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας, και γενικά όσων «βρίσκονται εκεί με την δημοκρατικά εκφρασμένη συναίνεση των αρμόδιων ακαδημαϊκών οργάνων» [2]. Το πανεπιστήμιο ή θα είναι κατά τον Μάνεση ένας χώρος με αυστηρό έλεγχο των εισερχομένων από τις πανεπιστημιακές αρχές, οι οποίες τότε θα έχουν την αποκλειστική ευθύνη της τάξης και της ασφάλειας και της πρόσκλησης αν χρειαστεί της αστυνομίας, ή θα είναι ένας χώρος με όλες τις συνταγματικές και νομικές εγγυήσεις που ισχύουν σε όλη την επικράτεια. Σε κάθε περίπτωση, δεν είναι χώρος αυθαιρεσίας όπου μια ομάδα αποφασίζει να ανοίξει γραφείο στη Φιλοσοφική, ούτε χώρος αποθήκευσης ναρκωτικών, εκρηκτικών και ειδών παρεμπορίου.

Η Κίνηση Πανεπιστημιακής Αναβάθμισης συνεχίζει να αγωνίζεται για το ποιοτικό ακαδημαϊκό πανεπιστήμιο και για το πραγματικό περιεχόμενο του πανεπιστημιακού ασύλου, τη διασφάλιση των ακαδημαϊκών ελευθεριών στη διδασκαλία και την έρευνα, την ελεύθερη έκφραση και διακίνηση των ιδεών, χωρίς άσκηση βίας και χωρίς επιβολή ή αποκλεισμό απόψεων.

**ΔΙΟΙΚΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ της
ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ**

Παραπομπές:

[1] άρθρο 64 στο Σχέδιο Νόμου «Επείγουσες ρυθμίσεις των Υπουργείων Εσωτερικών, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Δικαιοσύνης, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Τουρισμού», <http://www.opengov.gr/ypes/?p=6859>

[2] όπως παρατίθεται στο άρθρο «Ανέφικτη και απρόσφορη η "κατάργηση" του ασύλου», του Γιώργου Σωτηρέλη, slpress 16-7-2019, <https://slpress.gr/koinonia/anefikti-kai-aprosfori-i-quot-katargisi-quot-toy-asyloy/>